

UTTANRÍKIS- OG VINNUMÁLARÁÐIÐ

Fíggjarnevndin
Tinghúsvegur 1-3, postboks 208
110 Tórshavn
Føroyar

Tórshavn, tann 22. november 2018
J.nr.: 18/00536-2
At tilskila í svari
Viðgjørt: GA
Tygara skriv:

Viðv. spurningum í sambandi við viðgerð av løgtingsfíggjarlóg 2019

Fíggjarnevndin hevur sett landsstýrismanninum niðanfyristandandi spurningar í sambandi við fíggjarlógarruppskotið fyri 2019.

Svarini til spurningarnar eru sett inn niðanfyri eftir spurningin.

Frávik í mun til játtanarkarmar fyri 2019

Spurningur: Nevndin ynskir at fáa upplýst, hvørji frávik eru á løgtingsfíggjarlógini í mun til løgtingssamtykt nr. 143/2017 um játtanarkarmar á løgtingsfíggjarlógini fyri 2019, og hví landsstýrismaðurin ikki heldur seg til hesa samtykt.

Svar:

Í løgtingssamtykt nr. 143/2017 er rakstarkarmurin á § 13 ásettur at verða 116,8 mió. kr. og iløgukarmurin er ásettur at vera 8,7 mió. kr.

Í løgtingsmáli nr 47/2018 sum er uppskot til fíggjarlóg 2019, er rakstarkarmurin á § 13 ásettur at vera 118,8 mió. kr. meðan iløgurkarmurin er ásettur at vera 1 mió. kr.

Grundað á stóra øking í útflutningi til fjareystur, er játtan til sendistovu í fjareystri uppráðfest við 2 mió. kr.

Vegna ovurupphiting í byggivinnuni varð avrátt at útseta bygging av skrivstovuhølum til Sjóvinnustýrið, tó er 1 mió. kr. sett av til fyrireiking av byggingini; Játtanin er 7,7 mió. kr. lægri enn í játtanarkørmunum. Játtanin er longd til 2020 og 2021, tá bygningurin verður klárur at flyta inni.

Framskrivningar av høvuðskontum

Spurningur: Nevndin ynskir at fáa eitt yvirlit yvir framskrivningar fyri allar høvuðskontur, ið landsstýrismaðurin varðar av, við prís- og lønarvøkstri, við útgangsstøði í lønarkarminum, ið er lagdur við gjørdu sáttmálunum.

Hvørjar kontur hava innroknað afturhald í 2019, útgreinað á kontur og upphædd?

Svar:

Sí, fylgiskjal I

13.13.1. Sendistovur (s290)

Biðið verður um eina dagfórda frágreiðing um innihaldið í sendistovuvirkseminum.

Svar:

Samstarv og samskipti við onnur lond er ein fortreyt fyri at skapa trivnað og vøkstur her á landi. Uttanríkistænastan samskipar og røkir áhugamál Føroya við onnur lond, og sendistovurnar eru ein samrunnin partur av uttanríkistænastuni.

Eitt og hvørt framkomið land, ið ynskir at fáa fyrimunir av samskifti og samvinnu við umheimin, má nýta part av síni orku upp á at luttaka í altjóðasamfelagnum. Hjá smáum londum er búskapurin aloftast eisini meira tengdur at altjóðasamfelagnum enn hjá størru londunum, við tað at lutfalsliga størri partur av búskaparvøkstrinum hjá smáu londunum stavar frá samhandlinum við onnur lond – og er hetta ikki minst galdandi fyri føroyska búskapin.

Sendistovurnar eru framskotnu postarnir, virkispallarnir, hjá okkara uttanríkistænastu. Tað er galdandi fyri politisk og búskaparlig viðurskifti eins og mentanarlig. Tí hava vit sendistovur í teimum londum, har ið vit hava týðningarmikil áhugamál at røkja. Sambond verða skapt við myndugleikar, aðrar diplomatar, vinnulív, mentanarlív og aðrar bólkar í vertslandinum. Hóast tøkniligu menningina eru persónlig sambond og samspæl framvegis týðningarmikil. Sendistovurnar skipa fyri tiltøkum og átøkum, svara fyrispurningum av ymsum slag og framleiða frágreiðingar um áleikandi mál.

Somuleiðis eru sendistovurnar eisini í stóran mun portrið inn til Føroyar hjá øðrum londum og vinnulívi tess, eins og hjá altjóða felagsskapum. Tá ið onnur lond ynskja at menna samstarvið við Føroyar, seta tey seg ofta fyrst í samband við sendistovur okkara, og tað er í stóran mun føroysku sendistovurnar, ið dagliga røkja samstarvið við onnur lond og við felagsskapir, har ið vit hava umboðan.

Omanfyri nevndu starvsøki og uppgávur eru felags fyri allar sendistovurnar. Harumframt er ymiskt, hvørji mál, ið krevja mest orku frá stað til stað, eins og serstøk viðurskifti kunnu vera á einum stað, ið ikki eru á øðrum. Niðanfyri verður stutt nevnt, hvat ið er sermerkt fyri ávísu sendistovuna.

Sendistovan í Brússel virkar serstakliga í ES-kervinum við at røkja sambond við avvarðandi ES-myndugleikar og onnur viðkomandi umboð, kunna um føroysk viðurskifti og áhugamál og at fylgja við og kunna heimeftir til føroysku skipanina. Virkseimið hjá sendistovuni er tætt knýtt at sínámillum sáttmálunum millum Føroyar og ES um fiskiveiði, handil og gransking. Sum størsti samlaði marknaðurin hjá Føroyum verður áhaldandi arbeiðt við at betra um handilsviðurskiftini við ES umframt sum heild at styrkja og nútímansgera samstarvið við ES og gera Føroyar sjónligari á evropeiska meginlandinum. Flestu lond hava umboð í Brússel, og hetta gevur føroysku sendistovuni móguleikar at bæði røkja og menna verandi og nýggj sambond av strategiskum týðningi fyri Føroyar.

Sendistovan í Keypmannahavn hevur nógv virkseimi, ið knýtir seg at tættu sambandinum millum Føroyar og Danmark, og verður tískil gingið nógv millum myndugleikar. Umframt at røkja samband við danskar stjórnarskrivstovur, herímillum serliga danska forsætismálaráðið og uttanríkisráðið, verður nógv orka nýtt til sambond við hinar sendistovurnar í Keypmannahavn, av tí at allir fremmandir diplomatar í Danmark eru greiðir um, at Føroyar eru partur av teirra starvsøki. Harumframt eru serliga nógv persónlig sambond millum Føroyar og Danmark, og tað ávirkar eisini arbeiðið hjá sendistovuni. Sendistovan í Keypmannahavn hevur serliga góðar hólisumstøður, sum bæði aðrir føroyskir myndugleikar og eisini vinnulívið nýta á ymsan hátt, m.a. við tilboði um at hýsa tykisskrivstovum (virtual office).

Sendistovan í London røkir sambondini við størsta og næsta grannalandi Føroya, sum samstundis er einasta grannalandið, sum hevur stórveldisstøðu og er miðdepil í heimsfevnandi brestska tjóðasamveldinum (Commonwealth). Bretski høvuðsstaðurin er fíggarhøvuðsstaður heimsins, og ein av heimsins týðningarmestu mentanardeplum. Síðani bretska fólkaatkvøðuna tann 23. juni í 2016, har meirilutin av bretska fólkinum ynskti Bretland út úr ES, hevur nógv orka verið brúkt til at skapa og røkja sambond við nýggj og viðkomandi ráð fyri at tryggja føroysk áhugamál eftir Brexit. Sendistovan røkir føroyskar vinnuligar møguleikar í Bretlandi og Írlandi. Sendistovan hevur virknan leiklut í at røkja DFG-limaskap Føroya í NEAFC og NASCO og atlimaskapin í IMO. Sendistovan hevur eisini umboðan Føroya mótvegis Írlandi um hendur.

Sendistovan í Moskva varð sett á stovn til tess at virka fyri at fremja áhugan í Russlandi og hinum limalondunum í Eurasiatiska Samveldinum fyri samhandli og samstarvi við Føroyar, og serstakliga fyri at fáa í lag fríhandil landanna millum. Tilsamans svarar hetta økið til áleið 25% av øllum landaøki í heiminum. Russland er seinnu árin vordíð ein sera týðningarmikil útflutningsmarknaður fyri Føroyar, og hevur leingi verið eitt sera týðningarmikið samstarvsland viðvíkjandi fiskiveiði. Virkað verður miðvíst og áhaldandi fyri at fáa fríhandilssáttmálasamráðingar á dagskránnu.

Sendistovan í Reykjavík virkar í einum av okkara næstu grannalondum, og er serstøk á tann hátt, at hon virkar í tí landi, sum stendur næst Føroyum ikki bara landafrøðiliga, men eisini viðvíkjandi søgu, mentan og einum slagi av lagnufelagsskapi, ið ger, at Føroyar og Ísland eru sameind lond í nógvum viðurskiftum. Ísland er eisini einasta landið, ið hevur ein útsendan diplomat, ið starvast í Føroyum. Fyri at veita føroyskum vinnulívi betri møguleikar á íslenska marknaðinum, bjóðar sendistovan m.a. eina hýsingarskipan, sum gevur fyrirtekum góðar umstøður at finna fram til handilsmøguleikar og menning av íslenska marknaðinum. Sendistovan er millumliður til tess at kunna báðar vegir og vera við til at tryggja samstarvið landanna millum.

13.13.3. Menningarsamstarv og neyðhjálp

- Biðið verður um útgreinung av ávikavist latnari neyðhjálp og játtan til menningarsamstarv.
- Føroyar raðfesta ST heimsmál 14. Er ein samskipaður politikkur millum stjórnarráðini um heimsmálini hjá ST?

Svar:

AD 1) Higartil í ár er eingin neyðhjálp latin. Samlaða játtanin til menningarsamstarv og neyðhjálp er í 2018 9 mió. kr.

Í 2018 eru 300 tkr. játtaðar sum Menningarsamstarv til “Summer Academy on the Continental Shelf, í Tansania sum fer fram í samstarvi millum Fróðskaparsetur Føroya og African Institute of International Law, Arusha, Tansania”.

Orsøkin til at tað ikki eru fleiri útgjald er, at arbeið verður við at skipa altjóða menningarsamstarv og humanitera virksemd (neyðhjálp) av nýggjum, har mál og leistur fyri íverksetan verða endurskodað. Endamálið er at skipa soleiðis fyri, at Føroyar við virknari luttøku kunnu veita eitt munadyggari íkast til ein burðardyggan heim í menning og friði. Uttanríkistænastan samskiftir við samstarvsfelagar um avtalur fyri stuðul og hjálptil ávikavist

neyðhjálp og altjóða menningarsamstarv fyri árið 2018. Útgjald verður framt samsvarandi nýggjum raðfestingum.

Sambært ætlan verður játtanin brúkt og stuðulin latin í næstum. Vit kunna nærri, tá stuðulin er latin.

AD 2) Víst verður til, at arbeidsbólkur mannaður við umboðum úr øllum stjórnarráðum er settur undir leiðslu av Løgmannsskrivstovuni at skipa arbeiðið viðvíkjandi heimsmálunum. Fyrsta stig er at gera eina støðulýsing í mun til heimsmálini, sum skal vera grundarlag undir politikkinum frameftir.

13.36.1.04. Havbúnaðarroyndir

Hví skal P/F Fiskaaling vera eitt alment partafelag?

Svar:

Fyrimunir við, at Fiskaaling er eitt partafelag er:

- Almenna játtanin fungerar sum eginpeningur til umsóknir um granskingarstuðul
- Burturúr granskingini og førleikunum, sum granskingin uppbyggir á Fiskaaling, koma tæmastur, ið vinnan kann keypa frá Fiskaaling.
- Ein stórur og vaksandi partur av inntøkunum hjá P/F Fiskaaling kemur frá sølu av tæmastuveitingum til privatu vinnuna.
- Møguleiki at flyta inntøkur millum ár og soleiðis kunna uppbyggja granskingarførleikar og verkætlanir yvir langa tíð (tað ber ikki til at arbeiða langskygt við eini játtan, sum dettur burtur á hvørjum ári)
 - o Tryggjar langskygda gransking
 - o Uppbyggja vitan til eina varandi aling
- Vinnan hevði helst ikki gjørt langtíðaravtalur um gransking (og menning av tæmastum) á sama hátt við Fiskaaling, um Fiskaaling var ein almennur stovnur.
- Myndugleikar brúka vitan, sum Fiskaaling framleiðir (m.a. umvegis granskingarsáttmálan) sum grundarlag fyri fyrisitingini.
- Fiskaaling hevur megnað at uppbyggja eina sterka sektorgransking, ið bæði vinnan og myndugleikar hava stórt álit á.

Brot úr ársfrásøgnini hjá Fiskaaling:

Týðandi fíggarliga grundarlagið undir granskingar-, menningar- og ráðgevaravirkseminum á P/F Fiskaaling er játtanin til havbúnaðarroyndir á Løgtingsins fíggarlóg, og P/F Fiskaaling og Uttanríkis- og vinnumálaráðið útgreina í sáttmála hvørji granskingarevni P/F Fiskaaling skal leggja dent á. Granskingaravrikini í 2017 eru lýst í serstøkum avriklista til Uttanríkis- og vinnumálaráðið.

Umframt ein støðugan langsiktaðan granskingaraktivitet innan aligransking, verður peningurin nýttur sum eginfígging í ymiskum nationalum og altjóða granskingarverkætlanum – eisini gransking, sum vinnan her og nú ikki metir vera neyðuga. Almenna játtanin er viðvirkandi til, at Fiskaaling áhaldandi kann menna nýggjar tæmastur, sum alivinnan síðani kann keypa frá Fiskaaling.

At Fiskaaling, umvegis almennu játtanina, heilt ella partvís kann fígga ymiskar verkætlanir, hvørs endamál er at fáa vitan til vega, ið mennir føroyska aling, gevur møguleikar at fáa uttanhýsis fígging frá m.ø. føroyskum og útlendskum granskingargrunnum og vinnufyrirøkum.

At Fiskaaling framleiðir og savnar vitan, ið er atkomulig hjá vinnuni og samfelagnum sum heild, ger, at Fiskaaling kann veita ráðgeving og tænastr. Eftirhondini sum førleikin og vitanin hjá Fiskaaling eru vaksin, eru inntøkur frá gransking, menning, ráðgeving og tænastrum øktar. Í 2017 vóru inntøkurnar frá hesum virkseimi góðar 8 mió. krónur, og svarar hetta til umleið 1 mió. krónur minni enn upphæddin, sum landið játtar P/F Fiskaaling. Uttan almennu játtanina hevði hetta neyvan verið møguligt.

Tænastr, ið Fiskaaling veitir, eru ætlaðar at geva vinnuni kunnleika og møguleikar at skipa virkseimið enn betur. Harafturat verða øll úrslit frá tænastrunum innsavnað og nýtt víðari í granskingar- og menningarvirksminum hjá Fiskaaling.

Samspælið millum granskingar- og tænastrvirkseimið hjá Fiskaaling er grundarlag undir áhaldandi menning av nýggjari og betri vitan, ið beinleiðis gagnar føroyskari aling.

13.37.1.20. Vinnustovnurin

- Hvussu langt er arbeiðið at yvirtaka útlendingaøkið komið?
- Hvussu nógv arbeiðs- og upphaldsloyvir eru virkin nú (hvussu nógvir útlendingar arbeiða í Føroyum við arbeiðs- og upphaldsloyvum)?
- Telja útlendingar við bústaði í Føroyum við í fólkatálið?
- Telja útlendingar við føroyskum p-tali, men sum ikki hava bústað í Føroyum, við í fólkatálið?
- Telja útlendingar við arbeiðs- og upphaldsloyvi við í skrásetingunum fyri hagtøl á arbeiðsmarknaðinum (arbeiðsstyrki, tal av arbeiðandi fólki, uppperð yvir útgoldnar lønir o.s.fr.)?

Svar:

AD 1) *Uttanríkis- og vinnumálaráðið og avvarðandi danska stjórnarráðið, Udlændinge- og Integrationsministeriet, lögdu í vár eina nýggja tíðarætlan fyri arbeiðið við yvirtøku av útlendingaøkinum, sum síðani hevur verið grundarlag undir arbeiðinum.*

Tað eru framhaldandi ivamál viðvíkjandi Schengen, sum ikki eru greidd. Hetta er ein hvuðsorsøk til, at arbeiðið við yvirtøkuni dregur út.

Í oktober var fundur millum landsstýrismannin og danska ráðharran, sum samdust um at roynd ein annan leist fyri at koma á mál við einum parti av yvirtøkuni í 2019. Talan verður um eina stigvísa yvirtøku og komandi tíðina fara føroyskir og danskir myndugleikar at nágreina yvirtøkuna.

AD 2) *Nýggjastu tøluni frá Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) eru fyri 2. ársfjórðing 2018. Sí fylgiskjal II. Útlendingastovan hevur ikki móttikið nøkur tøl fyri 3. ársfjórðing enn. Tøluni fyri 3. ársfjórðing kunnu væntast at vera nakað hægri enn 2. ársfjórðing.*

Viðmerkjast skal, at SIRI tekur fyrivarni fyri tølunum, tí teirra KT-skipanir eru uppbygdar sum skrásetingarskipanir til fyrisitingarlíga málsviðgerð og ikki sum hagtalskipanir. Í verandi løtu ber ikki til at fáa eitt neyvt tal fyri virkin arbeiðs- og upphaldsloyvir.

Viðmerkjast skal eisini, at hjálagda uppgerð (Fylgiskjal III) vísir eitt yvirlit yvir játtað arbeiðs- og upphaldsloyvir pr. 2. ársfjórðing 2018. Yvirlitið vísir ikki tal av persónum. Sami persónur kann ganga aftur fleiri ferðir. T.d. um ein útlendingur skiftir starv frá einum føroyskum arbeiðsgevara til ein annan. Í tí føri kann sami persónur verða skrásettur sum ein fyrstu ferð sðkjandi, hóast hesin frammanundan hevur havt arbeiðs- og upphaldsloyvi í Føroyum.

Harumframt skal viðmerkjast, at yvirlitið vísir ikki talið á útlendingum, sum hava fingið arbeiðs- og upphaldsloyvi, men ikki hava sðkt um framleingjan enn.

AD 3) *Sambært upplýsingum frá Hagstovuni telja útlendingar, ið eru skrásettir við bústaði í Føroyum, við í fólkatálið.*

AD 4) *Sambært upplýsingum frá Hagstovuni telja útlendingar, sum ikki eru skrásettir við bústaði í Føroyum, ikki við í fólkatálið. Hetta hóast teir hava føroyskt p-tal. Tað er t.d. ikki óvanligt, at útlendingar fáa fyribils p-tal frá TAKS, meðan teir arbeiða í Føroyum í avmarkaða tíð, uttan at skráseta seg við bústaði í Føroyum.*

AD 5) *Hagstovan upplýsir, at við ein løntakara er at skilja ein persónur, sum er millum 16 og 74 ár, fær A-inntøku og hevur bústað í Føroyum í tíðarskeiðinum, tá lønin verður útgoldin. Skráseting av bústaði tykist soleiðis vera avgerandi fyri, um útlendingar telja við í skrásetingum fyri hagtøl á arbeiðsmarknaðinum.*

Hagstovan upplýsir á sínari heimasíðu, at 4% av løntakarunum í Føroyum eru útlendingar. Greinin, sum er dagfest 10. oktober 2018, kann lesast á hesum leinki:

<http://www.hagstova.fo/fo/tidindi/utlendingar-eru-4-av-lontakarunum>

13.37.2.02. Vinnuframi

- Biðið verður um yvirlit yvir umsóknir og játtaðar umsóknir.

Svar:

Sí, fylgiskjal III

Vinarliga

Gunnleyg Árnafjall
fíggjarfulltrúi